

бе. — Чи туди на право жде мене щастє, а туди на ливо лиха доля, чи може противно? Га, не знаю!

Став він на ноги і думає. Але в його голові повсталала суміш найріжнійших гадок, гей би йому поперед очі саву ся пічаний сумрк. Стає йому перед очі рідний дім, упімення родичів, молоді дитинні літа, буїна і прелестна розкіш, ті ласощі, котрі заживав від своєї матери, то лихе товариство, котре тепер утопив би в ложці води, і та пеневна будучність, котра його чекає. Не знає він того, яка його судьба; може де згине марно без кусника хліба меж чужими людьми, а може ті чужі люди відцурують ся від него і не схотять прийняти його до себе бодай на ложку борщу...

— Мушу десь стати на службу — думає собі — і заслужити собі, як отець казав, через добрі діла меж людьми прощення у него! Але де-ж удам ся?... Дій ся Божа воля... нема що чекати!..

Бере торбину з хлібом від паху, а палку в руку, повернувшись в одну дорогу і йде далше.

Вітрець зі сходу повіває легенький, травця зеленіє на долині, а помежи нею розцвітати ся ріжного рода і ріжної краски цвіти, по котрих пчілки угаються за пожитком, за медом. Став Петро і дивить ся на ті маленькі робітниці Божі.

— Ой, Боже! — каже. — Яка маленька мушка, а так шлього працює, щоби мала чим в зимі пожити ся, а я такий великий виріс як дуб і нераз мене мій отець до роботи напминав... і чому-ж я не подивив ся на ту мушку—робітницю і не взяв собі з неї приміру і не зачав бути старанним та роботним? А що найгірше, чому я не послухав моїх старих родичів, котрі так мене любили і шанували як ока в голові і все мене напминали, покинути зле товариство?... Але пропало вже... розгнівав я свого доброго вітця і не перепрошу його вже, аж доки не заслужу собі через добрі діла на прощенє. Тепер нема що робити, лиш треба шукати місця де міг би я стати на службу і заслужити собі у яких добрих людей на добре свідоцтво і похвалу...

Так розважав він сама себе. Хвильку постоявши та подумавши, пустив ся в дальшу дорогу. Але кудя ступить, чорна минувність і темна будучність завсїгди стають йому перед очима.

В таких гадках і думках перейшов він кілька миль, аж наконець наближив ся до одного міста.

Як лиш вступив в середину міста, зараз розглянув ся, чи не видко де дому Божого, в котрім міг би перед Господом Богом, Владітелем неба і землі, утаєним в Найсвятіший Тайні Ев-